

Je třeba úvodem připomenout, že profesor Květinovi bylo v květnu devadesát dva let. Narodil se pod Řípem, nicméně, jeho dětství a mládí je spojené s pražskou čtvrtí Spořilovem. Tam se dokonce zúčastnil pražského Květnového povstání při obraně Prahy jako gymnaziální student, v ruce pancéřovou pěst (německý Panzerfaust, protitanková zbraň). Vysokoškolská studia ukončil na Masarykově univerzitě v Brně r. 1953. Pro pořádek je třeba uvést, že začal studovat farmacii na Lékařské fakultě UK v Praze, kde byl až do konce studia pomocnou vědeckou silou v laboratoři prof. Raškové. Umístěnkové řízení tehdejší doby jej odeslalo do Ostravy, snažením zejména prof. Raškové přešel na Lékařskou fakultu UK v Hradci Králové, kde působil od r. 1955 na katedře farmakologie vedené prof. Grossmannem; turbulentní konec šedesátých let strávil na stážích v Institutu Mario Negri v Miláně a na Nihon University v Tokiu. Po návratu patřil mezi iniciátory obnovy výuky farmacie v českých zemích, a to v Hradci Králové. Plány na vytvoření centra farmaceutického výzkumu v Hradci Králové byly promyšlené, a sám Jaroslav Květina byl jejich spoluautorem, když ne hlavním autorem. Vždyť centrum aplikovaného výzkumu mělo být umístěno rovněž v Heyrovského ulici naproti Farmaceutické fakultě, vedené prof. Květinou jako děkanem v letech 1969 až 1989, tedy 20 let, a Ústavu experimentální biofarmacie ČSAV založenému tehdy již akademikem Květinou v r. 1985. V pedagogické a vědecké práci intenzivně pokračoval, jen z poslední doby je třeba zmínit tři ocenění, kterých se prof. Květinovi právem dostalo za mimořádné zásluhy o rozvoj oboru a celoživotní vědeckou práci: prof. Květina byl zvolen členem České lékařské akademie, v roce 2017 obdržel nejvyšší

vyznamenání České lékařské společnosti, Cenu Jana Evangelisty Purkyně, a v roce 2016 rovněž Cenu primátora Hradce Králové dr. Františka Ulricha, kterou odměňuje město své významné spoluobčany.

Myslím, že podstatná část dnešních farmakologů a farmaceutů byla v přímém kontaktu s prof. Květinou řadu let, ať jako s pedagogem, vedoucím pracoviště nebo vedoucím pracovního kolektivu. Kromě FaF UK působil prof. Květina na Ústavu experimentální biofarmacie ČSAV, resp. AV ČR, ve výboru České společnosti pro experimentální a klinickou farmakologii a toxikologii. Byl aktivně účasten řady odborných setkání, od „Královéhradeckých round table diskuzí“ na téma farmakologie a toxikologie, jejichž tradici založil, přes sjezdy jako každoroční Farmakologické dny a rovněž tradiční „Česko-slovenské interdisciplinární toxikologické konference“, které přijaly od r. 2005, podle olomouckého návrhu, název TOXCON, i na konferencích v zahraničí, zmíním světový sjezd IUPHAR, Mezinárodní unie základní a klinické farmakologie v Montrealu roku 1994, sjezdy EPHAR (Federace evropských farmakologických společností) či EUROTOX (Evropská asociace toxikologických společností). Je třeba ještě uvést Květinův den, pořádaný na Farmaceutické fakultě MU (a dříve VFU) v Brně, který je příkladem toho, jak si prof. Květina vážil práce mladých kolegů a kolegyň a kde jeho diskuzní příspěvky byly většinou velmi inspirující.

Na závěr povídání o odborné činnosti prof. Květiny bych chtěl zdůraznit tři směry, ve kterých byl prof. Květina jednou z prvních osobností ne-li v mezinárodním měřítku, tak určitě u nás: 1. studium mezidruhového srovnání ve farmakologii experimentální včetně důsledků pro klinické aplikace, 2. studium lékových interakcí a 3. vznik a rozvoj oboru

„Klinická farmacie“. K prvnímu tématu mám osobní vzpomínku: Když jsme jednou – většinou pozdě odpoledne – spolu diskutovali o aplikaci miniprasat jako experimentálního modelu pro studium farmakokinetiky léčiv, napadlo mne podívat se na moje oblíbené cytochromy P450. Výsledkem byla první publikace o těchto enzymech u prasat a srovnání s lidskými protějšky v časopise Drug Metabolism and Disposition, která získala přes 150 citací a odvozená práce pak citací 220 a je citována dodnes.

Je skutečností, že prof. Jaroslav Květina byl osobností s mimořádným intelektem, kterých nemá, resp. neměl, alespoň náš národ, mnoho.

Dovolím si v úplném závěru ještě vzpomínku na naše tradiční setkávání v rodinném kruhu na Jaroslavově chatě u příležitosti pálení čarodějnic. Když jsme se už pak nemohli setkávat osobně, alespoň jsme si telefonovali. Naposledy v květnu tohoto roku.

*prof. RNDr. Pavel Anzenbacher, DrSc.
Ústav farmakologie, LF UP a FN Olomouc*